

คำพิพากษากฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ

มาตรา ๒ (๔)

คำพิพากษากฎีกาที่ ๖๓๓/๒๕๖๗

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ว่า ผู้ร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการโดยขอถือเอา คำฟ้องและพยานหลักฐานทั้งปวงเป็นพยานหลักฐานของผู้ร้อง เท่ากับว่าผู้ร้องยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ โดยอาศัยสิทธิตามคำฟ้องของพนักงานอัยการ กรณีไม่อาจฟังข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นนอกเหนือจากคำฟ้องได้

ฟ้องพนักงานอัยการโจทก์ระบุว่ากระทำความผิดของจำเลยเป็นการกระทำต่อทรัพย์มรดกของผู้ตาย มิได้กล่าวอ้างว่ากระทำความผิดต่อทรัพย์มรดกของบิดาผู้ร้องที่ผู้ตายครอบครองแทน ที่ผู้ร้องฎีกาอ้างว่าทรัพย์มรดก ของผู้ตายมีส่วนของบิดาผู้ร้องรวมอยู่ด้วย และผู้ร้องเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับทรัพย์มรดกในส่วนของบิดา จึงเป็นการนำข้อเท็จจริงมิใช่การกระทำทั้งหลายที่โจทก์อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิดและเป็นข้อที่มีได้กล่าว มาในฟ้องมาขอให้ศาลฎีกาวินิจฉัย จึงเป็นฎีกาที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๒๖๖ วรรคหนึ่ง ศาลฎีกา ไม่รับวินิจฉัย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๓๓/๒๕๖๗ (ต่อ)

ความผิดข้อหาเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะและมาตรการนั้นมีได้มีไว้สำหรับตน ฟ้องโจทก์ระบุว่า บริษัทหลักทรัพย์ ช. จำกัด (มหาชน) เป็นผู้เสียหายผู้ร้องในฐานะบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายไม่ใช่ผู้เสียหาย

ความผิดข้อหาใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบและข้อหาหลักทรัพย์ ฟ้องโจทก์ระบุว่า ผู้มีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตายเป็นผู้เสียหาย เมื่อปรากฏก่อนคดีนี้ ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาถึงที่สุด วินิจฉัยว่าผู้ตายทำพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ โดยแสดงเจตนาชัดแจ้งด้วยการระบุตัวผู้ร้องเป็นทายาทผู้ถูกตัดมิให้รับมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๐๘ วรรคสอง คำพิพากษาย่อมผูกพันผู้ร้อง ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ว่า ผู้ร้องไม่มีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตาย การที่จำเลยจะใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ตายโอนเงินโดยมิชอบหรือหลักทรัพย์ของผู้มีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตายหรือไม่ ย่อมไม่ทำให้ผู้ร้องได้รับความเสียหาย ผู้ร้องไม่ใช่ผู้เสียหาย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) และไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ตามมาตรา ๓๐

3

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓/๒๕๖๖

ผู้เสียหายในความผิดฐานเบิกความเท็จ ตาม ป.อ. มาตรา ๔๗ นั้น หากจะมีแต่เฉพาะเจ้าพนักงานเท่านั้นไม่ ราษฎรที่ได้รับความเสียหายโดยตรงเนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวก็เป็นผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔)

จำเลยเบิกความเป็นพยานในคดีที่โจทก์ร่วมคดีนี้เป็นผู้ร้องขอให้คำสั่งให้ ว. เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ และแต่งตั้งโจทก์ร่วมคดีนี้เป็นผู้พิทักษ์โดยจำเลยเบิกความเป็นใจความว่า ว. มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์สามารถโต้ตอบมีเหตุผลและสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ จำคุกตลอดชีวิตและเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ได้ป่วยเป็นโรคร้ายแรง และไม่มีอาการฟั่นเฟือน อันเป็นข้อสำคัญในคดีดังกล่าว ย่อมมีผลกระทบต่อสิทธิหรือส่วนได้เสียของโจทก์ร่วมโดยตรง เช่นนี้โจทก์ร่วมย่อมได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำของจำเลยในความผิดฐานเบิกความเท็จ ดังนั้น โจทก์ร่วมจึงเป็นผู้เสียหายในความผิดฐานเบิกความเท็จในคดีนี้โดยตรง และมีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการในคดีนี้ได้

4

คำพิพากษาฎีกา ๒๑๐/๒๕๖๖

จำเลยยื่นคำร้องเพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือรายงานต่อศาลเพื่อจับกุมและกักขังผู้มีชื่อซ้ำอีกครั้งหนึ่งแม้เหตุผลที่อ้างในคำร้องจะเป็นความเท็จ แต่ก็เป็นที่จำเลยกระทำต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีโดยตรง หาได้เกี่ยวข้องหรือกระทบกระเทือนถึงส่วนได้เสียใด ๆ ของโจทก์ ถือไม่ได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายจากการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จของจำเลย โจทก์จึงไม่เป็นผู้เสียหายที่จะมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานแจ้งความเท็จ

โจทก์บรรยายฟ้องความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐาน ตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๗ แต่เพียงว่าจำเลยไปยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้มีหนังสือรายงานต่อศาลเพื่อจับกุมและกักขังผู้มีชื่อโดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จหาได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจดข้อความอันเป็นเท็จใดลงในเอกสารราชการใด ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานอย่างไร ฟ้องของโจทก์จึงเป็นฟ้องที่ขาดองค์ประกอบความผิดไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕)

5

คำพิพากษาฎีกา ๓๖๒๐/๒๕๖๖

ขณะเกิดเหตุโจทก์ดำรงตำแหน่งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐ (๑) สโมสรรัฐสภาไม่ได้เป็นนิติบุคคลที่อยู่ในหน้าที่ควบคุมดูแลของโจทก์และมีได้เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามประกาศรัฐสภาโดยผู้จัดการสโมสรรัฐสภาและคณะกรรมการสโมสรรัฐสภามีอำนาจดูแลและจัดการบริหารทรัพย์สินของสโมสรรัฐสภา อนุมัติการจ่ายเงินของสโมสรรัฐสภา และจัดการซึ่งกิจการโดยทั่วไปของสโมสรรัฐสภา โจทก์มิได้เป็นคณะกรรมการสโมสรรัฐสภาหรือผู้จัดการสโมสรรัฐสภา

6

คำพิพากษาศาลฎีกา ๓๖๒๐/๒๕๖๖ (ต่อ)

จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานหรือจัดการทรัพย์สินของสโมสรรัฐสภา คำสั่งแต่งตั้งให้จำเลยเป็นประธานกรรมการสโมสรรัฐสภาและผู้จัดการสโมสรจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ มิได้ก่อให้เกิดสิทธิแก่โจทก์ที่จะมีอำนาจเข้าบริหารกิจการและทรัพย์สินของสโมสรรัฐสภา โจทก์ในฐานะประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินหรือเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินของสโมสรรัฐสภา การเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาหรือไม่ ต้องปรากฏข้อเท็จจริงโดยชัดแจ้งว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิด ทั้งการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นผลเสียหายแก่รัฐ รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิและหน้าที่ของโจทก์ การกระทำความผิดของจำเลยที่โจทก์ฟ้องคดีนี้จึงเป็นการกระทำต่อรัฐซึ่งเป็นอำนาจของหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะฟ้องขอให้ลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๘ (๑) โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๗, ๑๕๑, ๑๕๗, ๓๓๔ และ ๓๓๕

7

คำพิพากษาศาลฎีกา ๑๑๕๗/๒๕๖๖

สำนักงานจัดหางานจังหวัดมอหมายให้เจ้าหน้าที่ไปกล่าวโทษแก่จำเลยกับพวกเฉพาะในความผิดตาม พ.ร.บ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๓๐, ๘๒, ๘๑ ตรี และพันจ่าอากาศ อ. ผู้กล่าวหา ได้กล่าวโทษจำเลยในข้อหาดังกล่าวเท่านั้น กรณีจึงเท่ากับว่าโจทก์ร่วมที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เสียหายไม่ได้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยในข้อหาร่วมกันฉ้อโกง ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ พนักงานสอบสวนย่อมไม่มีอำนาจสอบสวนในข้อหาดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๒๑ พนักงานอัยการโจทก์ จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๒๐ และการที่โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในข้อหาร่วมกันฉ้อโกง ย่อมเป็นผลให้คำขอในส่วนแบ่งที่โจทก์ขอให้จำเลยคืนหรือใช้เงินแก่โจทก์ร่วมที่ ๑ ตกไปด้วย ประกอบกับ ป.วิ.อ. มาตรา ๔๓ และ พ.ร.บ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ มิได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานอัยการโจทก์มีสิทธิยื่นคำขอให้จำเลยคืนหรือใช้เงินในความผิดข้อหาร่วมกัน หลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถทำงานในต่างประเทศได้ จึงต้องยกคำขอในส่วนแบ่งของโจทก์เสียด้วย

8

คำพิพากษาฎีกา ๑๑๕๗/๒๕๖๖ (ต่อ)

พนักงานอัยการโจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยเฉพาะในความผิดตามพ.ร.บ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๙๑ ตีรี ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองประชาชนผู้หางาน รัฐจึงเป็นผู้เสียหายแต่เพียงผู้เดียวที่จะดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้ ผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๘ ซึ่งถูกจำเลยกับพวกร่วมกันหลอกลวงให้จ่ายเงินโดยไม่อาจหางานให้ทำได้ จึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยที่จะฟ้องจำเลยให้ต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) จึงไม่มีอำนาจขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๐

9

คำถามที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
ที่ยังไม่เคยนำมาออกเป็นข้อสอบชั้นเนติบัณฑิต

คำถามที่ ๑

ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้อง
ของโจทก์ในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนระงับไปหรือไม่

ธงคำตอบ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๗๖๘/๒๕๖๒

ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนเป็นความผิดอาญาแผ่นดินมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว พนักงานอัยการย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานดังกล่าวได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย ดังนั้น การที่ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ย่อมไม่ตัดอำนาจของพนักงานอัยการที่จะฟ้องจำเลยในความผิดฐานดังกล่าวและสิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ย่อมไม่ระงับ ตามป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒) ประกอบมาตรา ๑๒๖ วรรคสอง

คำถามที่ ๒

คดีความผิดต่อส่วนตัว โจทก์ขอถอนฟ้องก่อนอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องได้หรือไม่ และ

การร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่บริษัทจำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลจะถือว่าเป็นการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่กรรมการบริษัทด้วยหรือไม่

ธงคำตอบ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๘๘/๒๕๖๒ คดีความผิดอันยอมความได้ โจทก์อาจถอนฟ้องได้ก่อนคดีถึงที่สุดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ วรรคสอง โจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ ๒ ก่อนอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค ๑ ถือว่าคดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ภาค ๑ ศาลชั้นต้น ชอบที่มีคำสั่งให้ส่งคำร้องของโจทก์ให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิจารณาสั่ง

(ต่อ)

การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องเสียเอง เป็นการดำเนินการ กระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบ ศาลฎีกาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ เมื่อสำนวนคดีขึ้นมาสู่ศาลฎีกา แล้ว เพื่อมิให้คดีล่าช้า ศาลฎีกามีคำสั่งไปเสียทีเดียวโดยไม่ต้องย้อนสำนวนไปให้ ศาลล่างทั้งสองมีคำสั่งใหม่โดยศาลฎีกาอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องจำเลยที่ ๒ ได้

โจทก์ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลแยกต่างหาก จากจำเลยที่ ๓ ถือไม่ได้ว่าเป็นการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็น กรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ ด้วย เมื่อความผิดตามป.อ. มาตรา ๓๕๐ เป็นความผิด อันยอมความได้

(ต่อ)

และโจทก์มิได้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๓ ภายในสามเดือน นับแต่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ฟ้องโจทก์ในส่วนของ จำเลยที่ ๓ ขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖

ปัญหาว่า คดีขาดอายุความหรือไม่ เป็นปัญหาข้อกฎหมาย เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยศาลยกขึ้นอ้างได้แม้จำเลยที่ ๓ จะไม่ได้ ยกขึ้นต่อสู้ในศาลชั้นต้นก็ตาม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง

คำถามที่ ๓

คดีความผิดต่อส่วนตัว หากผู้ร้องทุกข์มิใช่ผู้เสียหาย โดยนิตินัย พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนและพนักงาน อัยการมีอำนาจฟ้องหรือไม่

ธงคำตอบ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗๗๖/๒๕๖๐ แม้ผู้เสียหายหลงเชื่อคำหลอกลวงของจำเลยทั้งสาม ที่ขอกู้ยืมเงินโดยอ้างว่าได้กระทำในฐานะที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายมอบเงินกู้ให้จำเลยทั้งสามไปตามพ้องก็ดี แต่การให้กู้ยืมเงินผู้เสียหายทำสัญญาโดยคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๔ ของเงินต้น ในระยะเวลา ๕ วัน คิดเป็นดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๒๙๒ ต่อปีซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๓ (ก)...

(ต่อ)

...(ปัจจุบันคือพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔) ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๖๕๔ ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่าผู้เสียหายรับข้อเสนอของจำเลยทั้งสาม โดยมีเจตนามุ่งต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการกระทำที่ผิดกฎหมายของตนถือมิได้ว่าเป็นการกระทำโดยสุจริต จะถือว่าเป็นผู้เสียหายโดยชอบด้วยกฎหมายมิได้ ผู้เสียหายจึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์ เป็นเหตุให้การสอบสวนไม่ชอบ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๒๐

คำถามที่ ๔

ความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน หากผู้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีไม่ได้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหายที่แท้จริงให้ร้องทุกข์ หรือหนังสือมอบอำนาจให้ร้องทุกข์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนและพนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องหรือไม่

ธงคำตอบ

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๓๐/๒๕๖๒ ความผิดตาม ป.ที่ดิน มาตรา ๙ (๑), ๑๐๘ ทวิ เป็นความผิดที่กระทำต่อรัฐไม่ใช่ความผิดต่อส่วนตัว พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนได้แม้จะไม่มีคำร้องทุกข์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๒๑ ดังนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนคดีนี้แล้ว พนักงานอัยการย่อมมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลได้ตาม ป.วิ.อ มาตรา ๒๘ (๑), ๑๒๐ และพ.ร.บ.พนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๑๑ (๑)

(ต่อ)

โดยมีต้องคำนึ่งว่าผู้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีจะเป็นผู้ใด หรือร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ใครบ้าง ผู้ร้องทุกข์ได้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหายที่แท้จริงหรือไม่ และหนังสือมอบอำนาจดังกล่าวจะปิดอากรแสตมป์ กับมีตราสำคัญของผู้มอบอำนาจประทับไว้หรือไม่โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาใหม่ที่น่าสนใจ เกี่ยวกับมาตรา ๒ (๗)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๒๒/๒๕๖๖

บันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีได้ความว่าโจทก์ไปร้องทุกข์เรื่องที่เพจเฟซบุ๊กใช้ชื่อว่า "สมัครงาน สอบราชการ" ได้นำข้อความไปโพสต์ว่า"ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนดัง จ.ร้อยเอ็ด เตือนชี้เด็กนักเรียนที่บุกรุกถามคณะครูในไลน์โรงเรียนกรณีไว้ทรงผม ป่วยทางจิต" ทำให้มีคนอื่นเข้าไปแสดงความคิดเห็นจำนวนมากในทางที่ไม่เป็นจริง หยาบคายและรุนแรง และข้อความดังกล่าวทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงความเป็นครูที่สะสมความดีมาเกือบ ๓๐ ปี โจทก์จึงมาร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ทั้งหมด ดังนี้ การร้องทุกข์ดังกล่าวเป็นการแจ้งว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์

22

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๒๒/๒๕๖๖ (ต่อ)

และถ้อยคำที่โจทก์ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนั้น ถือได้ว่ามีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดทุกคนต้องรับโทษ บันทึกลับประจำวันเกี่ยวกับคดีจึงถือเป็นคำร้องทุกข์ตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๗) แล้วเมื่อโจทก์ร้องทุกข์ภายใน ๓ เดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดคดีโจทก์จึงไม่ขาดอายุความตาม ป.อ. มาตรา ๙๖ และสิทธินำคดีอาญาฟ้องของโจทก์ยังไม่ระงับไป ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๖)

23

ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย (มาตรา 4, 5, 6)

ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓ ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย ตามมาตรา ๔, ๕ และ ๖ มีอำนาจ

๑. ร้องทุกข์
๒. เป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา หรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ

24

๓. เป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

๔. ถอนฟ้องคดีอาญาหรือคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

๕. ยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว

25

ข้อสังเกต

๑. บุคคลตามมาตรา ๔, ๕, ๖ จะมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ จะต้องปรากฏว่าผู้เสียหายตามมาตรา ๒ (๔) เป็นผู้เสียหายที่แท้จริงเท่านั้น หากไม่ใช่ผู้เสียหายที่แท้จริง เช่น ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย บุคคลตามมาตรา ๔, ๕, ๖ ย่อมไม่มีอำนาจจัดการแทน (ฎีกาที่ ๒๓๖๗/๒๕๕๖, ๓๓๙๑/๒๕๕๙, ๑๓๕๑/๒๕๕๙)

26

๒. บุคคลตามมาตรา ๔, ๕, ๖ ย่อมมีอำนาจ
จัดการแทนผู้เสียหายที่แท้จริงตามมาตรา ๓
โดยไม่ต้องมีการมอบอำนาจกันแต่ประการใด
ทั้งนี้ มาตรา ๔, ๕, ๖ ไม่ใช่การมอบอำนาจ
ให้ฟ้องคดี แต่เป็นการมีอำนาจจัดการแทน
ผู้เสียหายโดยผลของกฎหมาย

27

๓. อำนาจจัดการแทนของบุคคล
ตามมาตรา ๔, ๕, ๖ อยู่ในมาตรา ๓
แต่ถ้าเป็นการมอบอำนาจให้ดำเนินคดี
แทน ผู้ได้รับมอบอำนาจจะมีอำนาจแค่ไหน
เพียงใดต้องระบุไว้ในใบมอบอำนาจให้ชัดเจน

28

๔. การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนนั้น
ไม่ใช่กรณีของมาตรา ๔, ๕, ๖
ดังนั้น ไม่ว่าจะใครก็ตาม ก็สามารถ
เป็นผู้ดำเนินคดีแทนผู้เสียหายได้

29

หญิงมีสามี (มาตรา 4)

ในคดีอาญา ผู้เสียหายเป็นหญิงมีสามี หญิงมี
สามีมีสิทธิฟ้องคดีได้เอง โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจาก
สามีก่อน (มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง) ภายใต้บังคับแห่ง
มาตรา ๕ (๒) สามีมีสิทธิฟ้องคดีอาญาแทนภริยาได้
โดยได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากภริยา (มาตรา ๔
วรรคสอง)

30

ที่มาตรา ๔ วรรคสอง บัญญัติว่าภายใต้บังคับแห่ง
มาตรา ๕ (๒) หมายถึงกรณีภริยาถูกทำร้ายถึงตาย
หรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ ก็ต้องบังคับ
ตามบทบัญญัติดังกล่าว กล่าวคือสามีมีอำนาจจัดการ
แทนได้ **โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากภริยาก่อน**

31

สามีภริยาตามมาตรา ๔ นี้ **ต้องเป็นสามีภริยา
กันโดยชอบด้วยกฎหมายด้วย** และการอนุญาตให้สามี
ฟ้องคดีอาญาแทนตามมาตรา ๔ วรรคสอง กฎหมาย
ไม่ได้กำหนดแบบไว้ จึงอาจอนุญาตด้วยวาจาหรือทำ
เป็นหนังสือเสนอต่อศาลพร้อมคำฟ้องก็ได้

32

ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย (มาตรา ๕)

ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตาม มาตรา ๕ มี ๓ กรณี คือ

(๑) ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลเฉพาะแต่ในความผิดซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในความดูแล (มาตรา ๕ (๑))

(๒) ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาเฉพาะแต่ในความผิดอาญาซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ (มาตรา ๕ (๒))

(๓) ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคลเฉพาะความผิดซึ่งกระทำลงแก่นิติบุคคลนั้น (มาตรา ๕ (๓))

33

หลักเกณฑ์ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา

มาตรา ๕ (๑)

ตามมาตรา ๕ (๑) ให้ผู้แทนโดยชอบธรรมมีอำนาจจัดการแทนผู้เยาว์ในความผิดซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์

ผู้แทนโดยชอบธรรม ได้แก่ บิดามารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ ผู้ปกครองที่ศาลตั้ง (ป.พ.พ.มาตรา ๑๕๘๕) และผู้รับบุตรบุญธรรมเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตรบุญธรรมผู้เยาว์ ขณะเดียวกันบิดามารดาผู้ให้กำเนิดหมดอำนาจปกครองนับแต่วันที่เด็กเป็นบุตรบุญธรรม (มาตรา ๑๕๙๘/๒๘)

34

❖ กรณีบิดาจะต้องเป็นบิดาโดยชอบด้วย
กฎหมายของผู้เยาว์ด้วย จึงจะถือว่าเป็น
ผู้แทนโดยชอบธรรม ไม่ถือหลักสายโลหิต
ฎีกาที่ ๒๘๘๒/๒๕๒๗, ๖๓๐๖/๒๕๔๕

35

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๖๘/๒๕๖๔

การวินิจฉัยความเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วตาม
ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๗ ประกอบด้วยข้อเท็จจริง ๒ ส่วน ส่วนแรกคือ
ข้อเท็จจริงที่ว่าโจทก์เป็นบุตรของเจ้ามรดก และส่วนที่สองคือ
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของเจ้ามรดกที่รับรองว่าโจทก์เป็นบุตร
ของตน อาทิ เจ้ามรดกเป็นผู้แจ้งเกิดให้แก่โจทก์ว่าโจทก์เป็นบุตรของ
ตน เจ้ามรดกยอมให้โจทก์ใช้ชื่อสกุล หรือเจ้ามรดกให้การอุปการะ
เลี้ยงดูหรือส่งเสียให้การศึกษา ตลอดจนแนะนำและแสดงออกแก่
บุคคลทั่วไปอย่างเปิดเผยว่าโจทก์เป็นบุตร

36

(ต่อ)

บ. ไม่เคยมีพฤติการณ์ที่รับรองว่าโจทก์เป็นบุตรของตนมาก่อน โจทก์ไม่เป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว อันจะทำให้โจทก์เป็นทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิได้รับมรดกของ บ. ในฐานะผู้สืบสันดานตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๖๒๙ (๑) ประกอบมาตรา ๑๖๒๗ โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับการยกยอกทรัพย์มรดก ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) จ. มารดาผู้แทนโดยชอบธรรมของโจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีและจัดการแทนโจทก์ ตามป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๑) ประกอบมาตรา ๓ (๒) ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้าง ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสองประกอบมาตรา ๒๒๕

37

แต่สำหรับความผิดฐานพรากผู้เยาว์ เป็นความผิดที่กระทำต่ออำนาจปกครองของบิดามารดา หรือผู้ปกครองหรือต่อผู้ดูแล บิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่อุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ นับเป็นผู้ดูแล หรือผู้ปกครองบุตรผู้เยาว์ จึงเป็นผู้เสียหายเอง โดยตรงตามมาตรา ๒(๔) ฎีกาที่ ๘๔๒๐-๘๔๒๑/๒๕๕๘, ๕๙๘๙/๒๕๕๘

38

ตามมาตรา ๕(๑) ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายที่เป็นผู้ไร้ความสามารถ คือ ผู้อนุบาล ดังนั้น ผู้ไร้ความสามารถตามมาตรา ๕(๑) จึงน่าจะต้องเป็นกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ และแต่งตั้งผู้อนุบาลแล้ว ส่วนกรณีผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลวิกลจริตที่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถย่อมไม่มีผู้อนุบาลจัดการแทนตามมาตรา ๕(๑) นี้ แต่ญาติของผู้นั้นหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องอาจร้องขอให้ตั้งตนเป็นผู้แทนเฉพาะคดีตามมาตรา ๖ ได้

39

ข้อสังเกต อ.ธานีศ เกศวพิทักษ์

ความหมายของคำว่า “ผู้ไร้ความสามารถ” และ “ผู้อนุบาล” ตามมาตรา ๕ (๑)

ความหมายของคำว่า “ผู้ไร้ความสามารถ” คำว่า “ผู้ไร้ความสามารถ” ตามมาตรา ๕ (๑) นั้น มีข้อสังเกตว่า กฎหมายมิได้ใช้คำว่า “คนไร้ความสามารถ” ดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๒๘ แสดงให้เห็นว่า มาตรา ๕ (๑) มุ่งหมายให้มีความหมายกว้างเพื่อให้ครอบคลุมทั้งกรณีที่บุคคลวิกลจริตนั้นศาลได้มีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๘ แล้ว และบุคคลวิกลจริตที่ศาลยังมิได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถด้วย แต่ไม่มีความหมายครอบคลุมถึงคนเสมือนไร้ความสามารถ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๒

40

❖ กรณีผู้เสมือนไร้ความสามารถ ต้องฟ้องคดี
เองโดยได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ ผู้
พิทักษ์ไม่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้เสมือนไร้
ความสามารถ ฎีกาที่ ๙๐๕/๒๕๒๓,
๑๓๖๕๒/๒๕๕๘

41

❖ กรณีผู้เยาว์จะฟ้องคดีอาญาเองไม่ได้ แม้จะได้รับความ
ยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก็ตาม ฎีกาที่ ๕๖๓/๒๕๑๗ ,
๖๓๑/๒๕๓๘ การที่ผู้เยาว์ซึ่งเป็นผู้เสียหายฟ้องคดีเอง หรือ
ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ เป็น
ข้อบกพร่องเรื่องความสามารถตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๖
ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๖ และ ๑๕ ซึ่งศาลต้องสั่งให้แก้ไข
ข้อบกพร่องตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๖ วรรคสี่ เสียก่อนจะยก
ฟ้องหรือยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ไม่ได้ ฎีกาที่
๖๔๗๕/๒๕๓๗

42

ถ้าในระหว่างพิจารณาคดี ผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะ ก็ไม่มีความจำเป็นและไม่มีเหตุที่ศาลจะต้องมีคำสั่งให้แก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องความสามารถของผู้เยาว์อีก ฎีกาที่ ๗๒๓๘/๒๕๔๙

แต่การร้องทุกข์ ผู้เยาว์ซึ่งเป็นผู้เสียหายมีอายุพอสมควรสามารถรู้ผิดชอบได้ตามสมควร มีสิทธิร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ผู้แทนโดยชอบธรรมจัดการแทนหรือให้ความยินยอมก่อน ฎีกาที่ ๓๙๑๕/๒๕๕๑, ๒๑๔/๒๕๙๔, ๑๙๘๒/๒๕๙๔, ๑๖๔๑/๒๕๑๔ อย่างไรก็ตาม แม้ผู้เยาว์มีอายุพอสมควรแล้ว แต่เมื่อยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้แทนโดยชอบธรรมยังคงมีอำนาจจัดการแทนผู้เยาว์ได้เช่นกัน ฎีกาที่ ๒๖๕๑/๒๕๕๗

43

สำหรับการถอนคำร้องทุกข์ ผู้แทนโดยชอบธรรมมีอำนาจถอนคำร้องทุกข์แทนผู้เยาว์ได้ แต่ถ้าผู้เยาว์ซึ่งมีอายุมากพอที่จะเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ และสามารถปกป้องสิทธิในทางคดีของตนเองได้ตามสมควร ศาลฎีกาวางหลักว่าผู้แทนโดยชอบธรรมจะถอนคำร้องทุกข์ให้ขัดต่อ**ความประสงค์ของผู้เยาว์ไม่ได้** การถอนคำร้องทุกข์ที่ฝ่าฝืนความประสงค์ของผู้เยาว์ไม่ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ ดูฎีกาที่ ๒๑๔/๒๕๙๔ (ประชุมใหญ่), ๗๙๓/๒๕๕๗

44

ความผิดฐานกระทำชำเราเด็กหญิงอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคแรก เป็นความผิดที่มีได้ค้ำึงว่าเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ ดังนั้น แม้เด็กหญิงจะยินยอม ก็มีได้หมายความว่าเด็กหญิงนั้นมีส่วนในการกระทำความผิด เด็กหญิงนั้นจึงเป็น **ผู้เสียหายในความผิดฐานนี้ ผู้แทนโดยชอบธรรมย่อมมีอำนาจจัดการแทน** ฎีกาที่ ๔๑๔๗/๒๕๕๐, ๙๗๙๗/๒๕๖๐, ๓๕๕๔/๒๕๖๑, ๑๗๓/๒๕๖๔

45

คำพิพากษาศาลฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ มาตรา ๕ (๑)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๒๑๗/๒๕๖๕

โจทก์ร่วมอายุ ๑๐ ปีเศษ ถูกจำเลยล่วงละเมิดทางเพศ บิดาโจทก์ร่วมหย่าขาดกับมารดาโดยให้มารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง โจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้แทนโดยชอบธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓ และมาตรา ๕(๑)

46

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๘๘/๒๕๖๔ ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ผู้เสียหายที่ ๒ กับจำเลยทั้งสองเจรจาตกลงเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทน โดยจำเลยทั้งสองตกลงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ ๒ และผู้เสียหายที่ ๒ แถลงว่าหากจำเลยทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ตกลงกันก็ไม่ติดใจดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสองทั้งทางแพ่งและทางอาญาต่อไป ตามรายงานกระบวนการพิจารณา และจำเลยทั้งสองได้ปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวแล้วตามคำร้องขอวางเงินเพื่อบรรเทาผลร้ายให้แก่ผู้เสียหายทั้งสอง ถือเป็นกรณีที่ผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดาของผู้เสียหายที่ ๑ ได้ยอมความแทนผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เยาว์แล้ว อันเป็นการยอมความกันตามกฎหมายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓ (๕) และมาตรา ๕ (๑)

47

(ต่อ)

เมื่อความผิดฐานร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกายตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๐ วรรคแรก เป็นความผิดอันยอมความได้ตาม ป.อ. มาตรา ๓๒๑ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดฐานดังกล่าวจึงระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒) ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ และเนื่องจากเป็นเหตุลักษณะคดี ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษาตลอดไปจนถึงจำเลยที่ ๑ ซึ่งมีได้ฎีกาด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๒๒๕

48

ประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม เกี่ยวกับมาตรา ๕ (๑)

๑. ผู้เสียหายซึ่งยังเป็นผู้เยาว์จะขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับ พนักงานอัยการได้หรือไม่

49

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๓/๒๕๑๗ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานกระทำอนาจารเด็กหญิง
เขาเต่าอายุ ๑๔ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ ผู้เสียหายโดยนายซือซาให้ความยินยอม
ร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม ศาลชั้นต้นอนุญาต

กรณีเด็กหญิงเขาเต่าอายุ ๑๔ ปีจะเข้าเป็นโจทก์ร่วมได้ต้องกระทำโดยผู้แทนตามบทบัญญัติ
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓, ๕ และ ๖ การที่เด็กหญิงเขาเต่าขอเข้าเป็น
โจทก์ร่วม โดยความยินยอมของนายซือซาผู้เป็นบิดาซึ่งศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตนั้น มิได้เป็นไปตามบทบังคับ
อันว่าด้วยความสามารถของบุคคลตามกฎหมาย แต่ว่าจะยกฟ้องหรือไม่รับพิจารณาเสียทีเดียวยังไม่ได้
ชอบที่จะสั่งให้แก้ไขความบกพร่องเสียก่อนตามนัยแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๖
วรรค ๔ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖ และมาตรา ๑๕ เมื่อโจทก์ร่วม
มิได้ฎีกาขึ้นมา และคดีไม่อาจทำให้คำวินิจฉัยของศาลฎีกาเกี่ยวกับปัญหาว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้องของ
โจทก์หรือไม่เปลี่ยนแปลงไป การจะสั่งให้แก้ไขอำนาจฟ้องของโจทก์ร่วมให้ถูกต้องเสียก่อนในกรณีนี้จึงไม่
จำเป็น เพราะไม่เกิดประโยชน์อย่างใด

50

๒. ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้เยาว์ร้องทุกข์ในความผิดต่อส่วนตัว โดยบิดามารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรมมิได้ลงลายมือชื่อหรือให้ความยินยอมในการร้องทุกข์ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

51

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๑๕/๒๕๕๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๗) และมาตรา ๑๒๓ มิได้บัญญัติว่าการร้องทุกข์ของผู้เยาว์ต้องได้รับความยินยอมจากบิดา มารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรมหรือบุคคลดังกล่าวต้องลงลายมือชื่อในการร้องทุกข์ของผู้เยาว์ด้วย ดังนั้น ผู้เยาว์จึงมีอำนาจร้องทุกข์ด้วยตนเองได้ การที่ผู้เสียหายที่ ๒ ร้องทุกข์ในความผิดฐานกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีโดยใช้กำลังประทุษร้ายจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

52

๓. ผู้เสียหายเป็นบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ จะร้องทุกข์หรือดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อนหรือไม่

53

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๗๙/๒๕๕๕ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) ประกอบมาตรา ๒ (๗) กำหนดให้ผู้เสียหายเท่านั้นที่จะมีอำนาจร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้ คดีความผิดตามที่โจทก์ฟ้องเป็นความผิดอันยอมความได้หรือความผิดต่อส่วนตัว พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนก็ต่อเมื่อมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสอง และโจทก์จะมีอำนาจฟ้องก็ต่อเมื่อมีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อนเช่นกันตามมาตรา ๑๒๐

54

(ต่อ)

คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่า ระหว่างวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เวลาใด ไม่ปรากฏชัดต่อเนื่อกัน จำเลยทั้งสองร่วมกันครอบครองเงินที่ได้จากการขายที่ดินและขายสิทธิการเช่าที่ราชพัสดุ ของ ฮ. และเบียดบังยกยอกเอาเงินจำนวนดังกล่าวไป เมื่อ ฮ. ถึงแก่ความตายวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๖ การกระทำที่โจทก์กล่าวหาในขณะที่ ฮ. ยังมีชีวิตอยู่ จึงเป็นการกระทำความผิดต่อ ฮ. ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ฮ. จึงเป็นผู้เสียหายตามมาตรา ๒ (๔) และมีอำนาจร้องทุกข์ได้ตามมาตรา ๓ (๑) ประกอบมาตรา ๒ (๗) แม้ ฮ. จะพิการเดินไม่ได้เพราะเป็นอัมพาตและศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีคำสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ แต่ ฮ. ก็ยังสามารถดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เหมือนเช่นบุคคลทั่วไปได้ โดยมีต้องได้รับความยินยอมจากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ผู้พิทักษ์ก่อนดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ แห่ง ป.พ.พ. ประกอบกับ ฮ. มิได้ถูกจำเลยทั้งสองทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้อันจะทำให้โจทก์ร่วมในฐานะผู้จัดการมรดกของ ฮ. มีอำนาจจัดการแทน ฮ. ได้ตามมาตรา ๕ (๒) เมื่อโจทก์ร่วมซึ่งไม่ได้เป็นผู้เสียหายเป็นผู้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสองในความผิดฐานยกยอกตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๒ และ ๓๕๔ ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้หรือความผิดต่อส่วนตัวตามมาตรา ๓๕๖ จึงถือไม่ได้ว่าคดีนี้มีคำร้องทุกข์ตามระเบียบที่จะทำให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนในความผิดต่อส่วนตัวได้ และถือเท่ากับว่ายังไม่ได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นมาก่อนยอมส่งผลให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตามมาตรา ๑๒๐

55

(ต่อ)

จำเลยที่ ๒ นำเงินส่วนหนึ่งไปซื้อสลากออมสินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษในนามของจำเลยที่ ๒ คนเดียวโดยมีการเบิกเงินออกจากบัญชีเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๑ จำนวน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท ย่อมเป็นความผิดสำเร็จก่อน ฮ. ถึงแก่ความตายถึง ๔ ปีเศษ การที่โจทก์ร่วมเป็นผู้จัดการมรดกของ ฮ. เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๖ โจทก์ร่วมอ้างว่าเพิ่งทราบและมาแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ก็ไม่ทำให้การกระทำของจำเลยที่ ๒ เป็นการกระทำต่อเนื่อกันจนถึงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ โจทก์ร่วมจึงไม่เป็นผู้เสียหายถือไม่ได้ว่าคดีนี้มีคำร้องทุกข์ตามระเบียบที่จะทำให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนในความผิดต่อส่วนตัวได้ ถือเท่ากับว่ายังไม่ได้มีการสอบสวน ย่อมส่งผลให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตามมาตรา ๑๒๐ เช่นกัน ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์ และศาลอุทธรณ์ภาค ๑ วินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ร่วมมาจึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา ๒๒๕

56

๔. ความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่น
รับอันตรายสาหัส ตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๐ หากผู้เสียหาย
ยังเป็นผู้เยาว์ บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้เยาว์
มีอำนาจฟ้องหรือไม่

57

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๕๑/๒๕๕๙ ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยขับ
รถยนต์ชนรถจักรยานยนต์ที่มีผู้ตายเป็นคนขับและโจทก์ที่ ๒ นั่งซ้อนท้าย เป็นเหตุให้ผู้ตายถึง
แก่ความตายและโจทก์ที่ ๒ ได้รับอันตรายสาหัส ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า โจทก์ที่ ๒ มี
อำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ผู้ตายมีส่วนประมาทในเหตุคดีนี้ จึงมิใช่ผู้เสียหาย โจทก์ที่ ๑ จึงไม่มี
อำนาจจัดการแทนผู้ตายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๒) ประกอบมาตรา ๓ ส่วนโจทก์ที่ ๒ เพียงนั่ง
ซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ที่ผู้ตายขับไปประสบเหตุคดีนี้จนได้รับอันตรายสาหัสโดยไม่ปรากฏ
ข้อเท็จจริงใดว่าโจทก์ที่ ๒ กระทำการใดที่มีส่วนประมาทในคดีนี้ด้วย กรณีถือไม่ได้ว่าโจทก์ที่ ๒
มีส่วนได้เสียโดยนิตินัยในการร่วมกระทำผิดด้วย โจทก์ที่ ๒ เป็นผู้เสียหายในเหตุคดีนี้ เมื่อโจทก์
ที่ ๒ ยังเป็นผู้เยาว์ ส. บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ที่ ๒ จึงจัดการแทนโจทก์ที่ ๒ ได้ตาม
ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๑) ประกอบมาตรา ๓ โจทก์ที่ ๒ มีอำนาจฟ้อง

58

มาตรา ๕ (๒)

คำพิพากษากฎีกาใหม่ที่น่าสนใจ เกี่ยวกับมาตรา ๕ (๒)

คำพิพากษากฎีกาที่ ๒๑๐๑/๒๕๖๗

โจทก์ร่วมซึ่งเป็นบิดาของ น. ผู้ตายถึงแก่ความตาย จ. ซึ่งเป็นมารดาในฐานะบุพการีของผู้ตายยื่นคำร้องขอเข้าแทนที่โจทก์ร่วมเดิมถือว่า จ. ประสงค์ขอใช้สิทธิของตนที่มีอยู่เดิมตั้งแต่แรกในฐานะผู้มีอำนาจจัดการแทนด้วยอีกคนหนึ่งเช่นเดียวกับโจทก์ร่วม ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๒) ถือว่า จ. เข้าสืบทอดตำแหน่งคดีแทน ร. โจทก์ร่วม คำสั่งศาลชั้นต้นอนุญาตให้ จ. เข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการและรับอุทธรณ์ของ จ. โจทก์ร่วมไว้พิจารณาขอด้วย
กฎหมาย

59

คำพิพากษากฎีกาที่ ๓๓๐/๒๕๖๖

การใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๔๔/๑ เป็นการใช้สิทธิในทางแพ่งต้องพิจารณาจากสิทธิในทางแพ่งไม่ใช่กรณีที่จะนำความหมายของคำว่า ผู้เสียหายในทางอาญา เหมือนดังเช่นกรณีผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๓๐ ซึ่งจะต้องพิจารณาด้วยว่าเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยหรือเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๒) หรือไม่ การตีความคำว่าเสียหาย" ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ จึงไม่ต้องถือตามความหมายเช่นเดียวกับ ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) ทั้งนี้เป็นไปตาม มาตรา ๑ ที่บัญญัติว่า "ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้วให้ถือตามความหมายดังกล่าวได้อธิบายไว้ เว้นแต่ข้อความในตัวบทจะขัดกับคำอธิบายนั้น"

60

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๐/๒๕๖๖ (ต่อ)

คดีส่วนอาญารับฟังได้ว่าจำเลยใช้อาวุธมีดฟันและแทงผู้ตายจนถึงแก่ความตายนั้น ไม่ใช่เป็นการกระทำโดยป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการกระทำละเมิด ผู้ร้องมี พยานหลักฐานมาแสดงยืนยันว่าผู้ตายมีภริยาแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสและไม่มีบุตรด้วยกัน บิดามารดาของผู้ตายถึงแก่ความตายไปแล้ว ผู้ร้องเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตาย จึงเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกแต่เพียงผู้เดียวตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๙ (๓) และ ๑๖๓๓ และเป็นผู้มีอำนาจและตกอยู่ในหน้าที่ต้องจัดการศพของผู้ตายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๔๙ วรรคสอง ได้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดงานศพผู้ตาย ผู้ร้องจึงมีสิทธิเรียกร้องค่าปลงศพ จากจำเลย

61

ผู้สืบสันดานตามมาตรา ๕ (๒) ก็ถือตามความเป็นจริง เช่นกัน (ฎีกาที่ ๒๖๖๔/๒๕๒๗)

ฎีกาที่ ๑๕๐๐/๒๕๕๘ ผู้ร้องเป็นมารดาบุญธรรมผู้ตาย โดยไม่ได้จดทะเบียนรับผู้ตายเป็นบุตรบุญธรรมเพียงแต่แจ้งเกิด และเลี้ยงดูผู้ตายมาแต่วัยเยาว์ ผู้ร้องไม่ได้เป็นมารดาโดยชอบ ด้วยกฎหมายของผู้ตาย จึงไม่ใช่ผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒(๔) และไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔/๑ ได้

62

สามีภริยาตามมาตรา ๕(๒) ต้องเป็นสามีภริยา โดยชอบด้วยกฎหมาย (ฎีกาที่ ๑๐๕๖/๒๕๐๓, ๑๓๓๕/๒๕๔๔, ๒๖๘๑/๒๕๕๗) อย่างไรก็ดี แม้เป็น สามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายก็คงมีอำนาจจัดการ แทนเฉพาะแต่ในความผิดอาญาซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้าย ถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ เท่านั้น ไม่ใช้กับความผิดในกรณีอื่น ฎีกาที่ ๕๑๒๖/๒๕๔๙

63

ผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตาย หรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ อาจเกิดขึ้นโดยผู้กระทำผิด กระทำโดยเจตนาหรือกระทำโดยประมาทก็ได้ ดูฎีกา ที่ ๒๒๙๔/๒๕๑๗

ผู้เสียหายถึงแก่ความตายด้วยโรคประจำตัวของผู้เสียหายเองไม่ต้องด้วย ป.วิ.อ.มาตรา ๕(๒) ฎีกาที่ ๓๐๖๓/๒๕๕๒

64

กรณีผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายมีหลายคน
ถ้าผู้จัดการแทนฯ คนใดคนหนึ่งจัดการแทนผู้เสียหาย
ไปแล้วถึงแก่ความตายก่อนคดีถึงที่สุด ผู้จัดการแทน
คนอื่นที่เหลือก็สามารถจัดการแทนผู้เสียหายตาม
มาตรา ๕ ต่อไปได้ (คร.ท. ๑๕๙๒/๒๕๕๖)

65

คำสั่งศาลฎีกาที่ ท.๑๕๙๒/๒๕๕๖ โจทก์ร่วมที่ ๑
บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของ ท. ผู้เสียหายซึ่งถูกทำร้ายถึงแก่
ความตาย ผู้ร้องซึ่งเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์
ร่วมที่ ๑ และเป็นมารดาของ ท. ผู้ตายยื่นคำร้องขอเข้า
ดำเนินคดี ถือว่าผู้ร้องประสงค์ขอใช้สิทธิของตนที่มีอยู่เดิมตั้งแต่
แรกในฐานะผู้มีอำนาจจัดการแทนตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๒)
เพื่อสืบสิทธิดำเนินคดีแทนโจทก์ร่วมในชั้นฎีกา ศาลฎีกาอนุญาต
ให้ผู้ร้องเข้าดำเนินคดีในฐานะเป็นโจทก์ร่วมที่ ๑แทนโจทก์ร่วม
ได้กับให้รับคำแก้ฎีกาไว้พิจารณา

66

กรณีเช่นนี้ มารดาผู้เสียหายไม่อาจเข้าเป็นคู่ความแทน ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๙ ได้เพราะกรณีตามมาตรา ๒๙ เป็นกรณีที่ผู้เสียหายที่แท้จริงยื่นฟ้องแล้วตายลง ไม่รวมถึง ผู้จัดการแทนฟ้องคดีแทนแล้วถึงแก่ความตายด้วย (ฎ.๘๕๓๗/๒๕๕๓, ๑๓๐๓/๒๕๕๑) แต่เมื่อมารดาของผู้เสียหายที่แท้จริงเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายด้วยผู้หนึ่ง มารดาของผู้เสียหายจึงเข้าดำเนินคดีในฐานะเป็นโจทก์ ร่วมตามมาตรา ๕ (๒) แทนบิดาผู้เสียหายได้

67

เมื่อปรากฏว่าผู้เสียหายถูกทำร้ายบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ แม้มีการดำเนินการให้ผู้เสียหายพิมพ์ลายนิ้วมือและมีพยานรับรองถูกต้อง ลงในใบแต่งตั้งทนายความ และทนายความยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ และศาลชั้นต้นอนุญาตก็ยังไม่ถือว่าผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วม จึงไม่มีสิทธิฎีกา แต่การดำเนินคดีของโจทก์ร่วมก่อนหน้าไม่เสียไป

ฎ.๑๓๓๙/๒๕๕๗

68

**กรณีผู้เสียหายที่แท้จริงไม่ใช่ผู้เสียหายโดย
นิตินัย** ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยากี่ไม่มี
อำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ ฎีกาที่
๓๓๙๑/๒๕๕๙, ๑๐๙๐๘/๒๕๕๖, ๕๓๗/๒๕๕๔,
๗๑๒๘/๒๕๕๗, ๔๕๒๖/๒๕๕๖, ๔๔๖๑/๒๕๓๙

69

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๔๔/๒๕๖๔ ในคดีส่วนอาญาศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า
ผู้เสียหายมีส่วนประมาทโดยขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูงในขณะที่
ฝนตกหนักท้องฟ้ามืดและถนนลื่น ทำให้ไม่อาจหยุดรถหรือสามารถหัก
เลี้ยวหลบรถกระบะของจำเลยได้ทันเป็นเหตุให้รถเกิดการชนกันด้วย จึง
ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย บิดาของผู้เสียหายย่อมไม่มีอำนาจจัดการแทน
ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕ (๒) ให้
ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของบิดาผู้เสียหาย ซึ่งโจทก์ก็ร่วมมิได้อุทธรณ์
โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้น

70

(ต่อ)

คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ให้ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของบิดาผู้เสียหายเป็นอันยุติไปแล้ว ดังนี้ โจทก์ร่วมไม่มีอำนาจเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการและไม่ได้เป็นคู่ความในคดีส่วนอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๓๐ และมาตรา ๒ (๑๕) ไม่มีสิทธิฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗

71

อย่างไรก็ดี ถ้าข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติว่าผู้เสียหายที่แท้จริงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยหรือไม่ ในชั้นนี้ผู้จัดการแทนผู้เสียหายยังคงมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ เช่น ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าเหตุเกิดจากความประมาทของผู้เสียหาย แต่โจทก์ร่วม (ผู้จัดการแทนผู้เสียหาย) อุทธรณ์โต้แย้งว่าจำเลยประมาทฝ่ายเดียว ข้อเท็จจริงจึงยังไม่ยุติว่าเหตุเกิดจากผู้เสียหายประมาทฝ่ายเดียว โจทก์ร่วมจึงมีสิทธิอุทธรณ์ ฎีกาที่ ๔๙๙๒/๒๕๕๓

72

ถ้าฟ้องบรรยายว่าผู้เสียหายมีส่วนกระทำความผิดด้วย หรือศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงว่าผู้เสียหายมีส่วนกระทำความผิด โดยไม่มีการอุทธรณ์โต้แย้งประเด็นดังกล่าว ถือว่าข้อเท็จจริงยุติแล้วว่าผู้เสียหายไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย ผู้เสียหายหรือผู้จัดการแทนไม่มีอำนาจดำเนินคดีแทนผู้เสียหายต่อไปอีก

73

กรณีที่บิดาฟ้องคดีแทนบุตรซึ่งถูกทำร้ายถึงแก่ความตายตามมาตรา ๕ (๒) แต่บิดาตายระหว่างพิจารณาคดี ดังนี้บุตรของบิดา (พี่ชายผู้ตาย) จะดำเนินคดีต่อไปตามมาตรา ๒๙ วรรคแรก ไม่ได้ เพราะมาตรา ๒๙ วรรคแรก ต้องเป็นกรณีผู้เสียหายที่แท้จริงถึงแก่ความตาย ฎีกาที่ ๒๓๓๑/๒๕๒๑

74

บุคคลตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๒) ที่จะมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้นั้น ผู้เสียหายที่แท้จริงต้องถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ และความตายหรือการบาดเจ็บนั้น**ต้องเกิดจากการทำร้ายของจำเลยด้วย** ดังนี้ หากผู้เสียหายถึงแก่ความตายด้วยสาเหตุอื่น ไม่ใช่เพราะบาดแผลที่ถูกจำเลยทำร้าย กรณีไม่ต้องด้วย ตาม มาตรา ๕ (๒) บุคคลตามมาตรา ๕(๒) ไม่มีอำนาจจัดการแทนจึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย ฎีกาที่ ๖๐๗๙/๒๕๕๕, ๕๑๖๒/๒๕๕๗

75

อย่างไรก็ดี แม้ผู้ตายถูกจำเลยทำร้าย แต่ถึงแก่ความตายจากบาดแผลที่ผู้อื่นทำร้าย (โดยมิได้เป็นตัวการร่วมกับจำเลย) **มิได้เกิดจากการกระทำของจำเลยด้วย** กรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๕ (๒) ฎีกาที่ ๓๘๗๙/๒๕๕๖ ถ้าความตายเกิดจาก**ผู้ตายผูกคอตายเอง** ไม่ได้เป็นผลมาจากการทำร้ายของจำเลย ก็ไม่ใช่กรณีตามมาตรา ๕ (๒) นี้ ฎีกาที่ ๘๓๕๗/๒๕๕๐ ทั้งสองกรณีดังกล่าว บุคคลตามมาตรา ๕ (๒) ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย

76

ผู้เสียหายถึงแก่ความตายจากเหตุอื่น ไม่ใช่จาก
บาดแผลที่จำเลยทำร้าย บุคคลตามมาตรา ๕ (๒) ไม่มี
อำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย ฎีกาที่ ๒๖/๒๕๕๓

กรณีบุคคลตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๕ (๒) เป็นผู้ฟ้อง
คดีเองหรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ คำ
ฟ้องจะต้องยืนยันว่าผู้เสียหายตายไปแล้วหรือ
บาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ (ฎีกาที่
๑๗๓๔-๑๗๓๕/๒๕๓๒, ๒๖/๒๕๕๓)

77

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๓๘/๒๕๖๓ (ข้อสอบเนติฯ ๒/๗๓ ข้อ ๑)

แม้โจทก์ร่วมจะเป็นบุตรของผู้เสียหายที่มีอำนาจจัดการแทน
ผู้เสียหายได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๒) ก็ตาม แต่การจัดการแทนนั้น
กระทำได้เฉพาะแต่ในความผิดอาญา ซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือ
บาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ ผู้เสียหายถึงแก่ความตายซึ่งเป็น
เวลาหลังเกิดเหตุประมาณ ๑๐ ปี ถือไม่ได้ว่า ผู้เสียหายถูกทำร้าย
จนถึงแก่ความตาย อันจะเป็นเหตุให้โจทก์ร่วมมีอำนาจจัดการแทน
ตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับ
ความสงบเรียบร้อยแม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยได้
เอง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

78

คำฟ้องที่บรรยายว่าขณะนี้ไม่ทราบว่าผู้เสียหายถึงแก่ความตายหรือไม่ เป็นคำบรรยายฟ้องที่ไม่ยืนยันว่าผู้เสียหายถึงแก่ความตายแล้ว และความตายต้องถึงแก่ความตายตามความเป็นจริงด้วย ไม่รวมถึงกรณีศาลมีคำสั่งให้ผู้เสียหายเป็นบุคคลสาบสูญด้วย ฎีกาที่ ๑๐๙๑๕/๒๕๕๘

79

ถ้าบุคคลที่มีอำนาจจัดการแทนตามมาตรา ๕ (๒) ไม่มีตัวอยู่ บุคคลอื่นจะขอให้ตนมีอำนาจจัดการแทนตามมาตรา ๕ นี้ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๘๙๐/๒๕๕๕)

80

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๒๕/๒๕๖๓ ป.วิ.อ. ได้มีคำอธิบายคำว่าผู้เสียหายไว้ในมาตรา ๒ (๔) ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖” แต่ข้อความตามมาตรา ๔๔/๑ ที่บัญญัติให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนได้นั้น ย่อมมีความหมายในตัวว่า หมายถึง ผู้มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน จึงมีความหมายที่แตกต่างเกินกว่าความหมายของผู้เสียหาย ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒ (๔) ถือได้ว่าขัดกัน การตีความคำว่าผู้เสียหายตามมาตรา ๔๔/๑ จึงไม่ต้องถือตามความหมายเช่นเดียวกับมาตรา ๒ (๔) ทั้งนี้เป็นไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑ ที่บัญญัติว่า “ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้วให้ถือตามความหมายดังที่อธิบายไว้ เว้นแต่ข้อความในตัวบทจะขัดกับคำอธิบายนั้น” ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้ใดจะมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ หรือไม่ จึงต้องพิจารณาจากสิทธิในทางแพ่ง ไม่ใช่กรณีที่ จะนำความหมายของคำว่า ผู้เสียหายในทางอาญา เช่น เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย หรือผู้มีอำนาจจัดการแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕ (๒) มาบังคับใช้

81

ประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม เกี่ยวกับมาตรา ๕ (๒)

๑. อัยการโจทก์ฟ้องจำเลยฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น ปลอมและใช้เอกสารปลอม ระหว่างพิจารณาผู้เสียหายถึงแก่ความตาย มารดาของผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้หรือไม่

82

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๖๓/๒๕๕๒ ผู้บุพการีมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา หรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการได้เฉพาะแต่ในความผิดอาญาซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓ (๒) ประกอบมาตรา ๕ (๒) แต่คดีนี้เป็นคดีความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรมและความผิดเกี่ยวกับเอกสารซึ่งผู้เสียหายถึงแก่ความตายด้วยโรคประจำตัวของผู้เสียหายเอง กรณีของโจทก์ร่วมจึงไม่ต้องด้วยบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้โจทก์ร่วมมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายโดยเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาหรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ คำสั่งศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้มารดาของผู้เสียหายเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ จึงให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเสีย

83

มาตรา ๕ (๓)

ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคลเฉพาะความผิดที่กระทำลงแก่นิติบุคคลนั้น (มาตรา ๕ (๓))

ผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลอาจมีการมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินคดีแทนได้ โดยหนังสือมอบอำนาจต้องทำให้ถูกต้องตามข้อบังคับของนิติบุคคลนั้นด้วย

คำร้องทุกข์ไม่มีตราประทับของห้างหุ้นส่วนจำกัด แต่ระบุว่าเป็นการร้องทุกข์ ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการของ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เมื่อไม่มีข้อจำกัดอำนาจว่าต้องใช้ตราประทับของห้างหุ้นส่วนนั้นด้วย ก็ถือว่าเป็นการร้องทุกข์แทนห้างหุ้นส่วนแล้ว (ฎีกาที่ ๗๔๒๘/๒๕๕๐)

84

การมอบอำนาจให้ไปร้องทุกข์ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือ
การที่ที่ประชุมนิติบุคคลมีมติมอบอำนาจให้ไปร้องทุกข์ยอม
กระทำได้โดยไม่ต้องมีหนังสือมอบอำนาจ ฎ.๔๘๑๒/๒๕๕๕

การที่ผู้แทนนิติบุคคลฟ้องคดีโดยใช้สิทธิส่วนตัว ไม่เป็น
การทำแทนนิติบุคคล ต่อมานิติบุคคลนั้นจะขอถอนฟ้องไม่ได้
ฎีกาที่ ๗๒๑๒/๒๕๕๕

85

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๘๔/๒๕๖๓ โจทก์มีฐานะเป็นนิติบุคคล
ประเภทสมาคม ในการดำเนินกิจการสมาคมย่อมกระทำผ่าน
คณะกรรมการสมาคมตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๗ การที่มีผู้กระทำความผิดทาง
อาญาต่อสมาคมโจทก์ จึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการสมาคมในฐานะ
ผู้แทนนิติบุคคลที่จะเป็นผู้แจ้งความร้องทุกข์และดำเนินคดีตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๕ (๓) ตำแหน่งนายกสมาคมหาถือเป็นผู้แทนนิติบุคคลอันจะมี
อำนาจกระทำการใด ๆ แทนสมาคมโจทก์ก็ได้โดยลำพังตนเองไม่ นายก
สมาคมจะกระทำการใดซึ่งมีผลผูกพันสมาคมได้จะต้องได้รับมอบอำนาจ
โดยมติของคณะกรรมการสมาคมซึ่งถือเป็นผู้แทนนิติบุคคลเสียก่อน

86

ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นๆ ของนิติบุคคล เป็นผู้ที่มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคลในการดำเนินคดีอาญาที่กระทำลงแก่นิติบุคคล ถ้าผู้แทนนิติบุคคลผู้เสียหายไม่ยอมรับร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดในความผิดอันยอมความได้เพราะตนมีส่วนร่วมกระทำผิด บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้แทนนิติบุคคลจะไปร้องทุกข์แทนไม่ได้ ฎีกาที่ ๑๑๗๓๒/๒๕๕๗

87

แต่ผู้เสียหายที่เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทจำกัด ถ้าหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือกรรมการบริษัทจำกัด เป็นผู้กระทำผิดอาญาต่อห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทเสียเอง ถือว่าผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของบุคคลดังกล่าวตามมาตรา ๒ (๔)

88

ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นยอมเป็นผู้เสียหายมีอำนาจดำเนินคดีแก่ผู้จัดการหรือผู้แทน รวมทั้งผู้อื่นที่ร่วมกระทำผิดด้วย เพราะเป็นที่เห็นได้ว่าผู้กระทำผิดยอมไม่ดำเนินคดีแทนนิติบุคคล ฎีกาที่ ๑๐๔๑/๒๕๕๘, ๑๑๕/๒๕๓๕, ๑๐๗๐๔/๒๕๕๗, ๑๒๕๐/๒๕๒๑, ๑๖๘๐/๒๕๒๐ ไม่ใช่กรณีตามมาตรา ๕ (๓)

89

กรณีผู้ถือหุ้นไม่เคยดำเนินการใดๆ ในฐานะผู้ถือหุ้น ไม่เคยมีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจการของบริษัทอันจะพึงได้ว่าเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทตามความหมายของ ป.พ.พ. ไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดอาญาที่กรรมการกระทำผิดต่อบริษัท ฎีกาที่ ๑๒๗๑๖/๒๕๕๘

กรณีผู้กระทำความผิดต่อห้างหุ้นส่วนจำกัดเป็นบุคคลอื่น มิใช่หุ้นส่วนผู้จัดการ ดังนี้ห้างหุ้นส่วนเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย ดูฎีกาที่ ๑๘๔๗/๒๕๕๗

90

ลูกจ้างของบริษัทที่มีตำแหน่งหน้าที่
ตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่ใช่ผู้จัดการหรือผู้แทน
ของนิติบุคคล เมื่อลูกจ้างบริษัทยกยอกทรัพย์
ของบริษัท บริษัทเป็นผู้เสียหาย ผู้ถือหุ้นไม่ใช่
ผู้เสียหายไม่มีอำนาจฟ้อง ฎีกาที่ ๖๓๒๘-
๖๓๓๐/๒๕๓๑

91

สิทธิในการดำเนินคดีอาญาไม่เป็นมรดก

สิทธิการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน
ของผู้เสียหาย ไม่เป็นมรดกตกทอดไปยังทายาท เมื่อ
ผู้เสียหายตายก่อนดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด
ทายาทของผู้เสียหายไม่มีสิทธิฟ้องแทนผู้เสียหาย
ฎีกาที่ ๓๓๙๕/๒๕๒๕, ๒๒๑๙/๒๕๒๑, ๕๗๘/๒๕๑๕

92

แต่ถ้าผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดี
แก่ผู้กระทำผิดในความผิดที่เป็นสิทธิเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินไว้แล้ว เมื่อผู้เสียหายถึงแก่ความตาย
สิทธิถอนคำร้องทุกข์ย่อมตกทอดแก่ทายาท
ทายาทมีสิทธิถอนคำร้องทุกข์ได้ ฎีกาที่
๓๗๒/๒๕๔๙, ๒๐๖/๒๕๘๘, ๑๑/๒๕๑๘

93

เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินมรดก
ย่อมตกทอดแก่ทายาท เมื่อความผิดเกิดภายหลัง
เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทายาทผู้รับมรดกจึง
เป็นผู้เสียหายในความผิดฐานบุกรุกและทำให้เสีย
ทรัพย์สิน แม้มีการรับโอนมรดกหลังเกิดเหตุก็ตาม
ฎีกาที่ ๑๐๕๘๘/๒๕๕๓

94

ผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตาย (ป.อ.มาตรา 333)

ความผิดฐานหมิ่นประมาทมีบทบัญญัติไว้เป็นกรณีพิเศษ ตาม ป.อ.มาตรา ๓๓๓ วรรคสองว่า ถ้าผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดามารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ **และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย** แสดงว่าเฉพาะในความผิดฐานหมิ่นประมาทนี้ แม้ผู้เสียหายจะตายไปแล้ว บุคคลตามที่ระบุไว้ก็มีอำนาจไปร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดได้

95

การมอบอำนาจให้ฟ้องคดีอาญา การฟ้องคดีอาญาจะเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา อาจมีการมอบอำนาจให้ผู้อื่นฟ้องแทนได้ (ฎีกาที่ ๘๙๐/๒๕๐๓ (ประชุมใหญ่) , ๒๑๗๘/๒๕๒๔

96

การตั้งผู้แทนเฉพาะคดี (มาตรา 6)

การร้องขอให้ศาลตั้งผู้แทนเฉพาะคดีได้ เมื่อผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือคนไร้ความสามารถ

กรณีที่ ๑ ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้แทนโดยชอบธรรมไม่สามารถทำหน้าที่ได้หรือมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์

97

กรณีที่ ๒ ผู้วิกลจริตหรือคนไร้ความสามารถไม่มีผู้อนุบาล หรือผู้อนุบาลไม่สามารถทำหน้าที่ได้หรือมีผลประโยชน์ขัดกันกับคนไร้ความสามารถ

ผู้มีสิทธิร้องขอต่อศาล คือ

ญาติของผู้เสียหาย

ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง

98

การร้องขอตั้งผู้แทนเฉพาะคดีตามมาตรา ๖ นี้ เป็นคดีที่ความผิดอาญาได้กระทำต่อผู้เยาว์หรือผู้ไร้ความสามารถ ตามมาตรา ๕ (๑) จะตั้งผู้แทนเฉพาะคดีในกรณีตามมาตรา ๕ (๒) ไม่ได้ คูฎีกาที่ ๘๙๐/๒๕๙๕

ข้อสังเกต เรื่องนี้ผู้เยาว์ถึงแก่ความตาย กรณีจึงต้องด้วยมาตรา ๕ (๒) แต่ตามมาตรา ๖ บัญญัติถึงเฉพาะกรณีผู้เยาว์ไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรมอันเป็นกรณีตามมาตรา ๕ (๑) เท่านั้น จึงไม่ใช่กรณีที่จะขอให้ศาลตั้งผู้แทนเฉพาะคดีตามมาตรา ๖ ให้ได้

99

นอกจากนี้ยังต้องเป็นกรณีที่ผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือ คนไร้ความสามารถยังมีชีวิตอยู่ ขณะที่ศาลมีคำสั่งตั้งผู้แทนเฉพาะคดีด้วย มิฉะนั้นจะขอตั้งผู้แทนเฉพาะคดีไม่ได้ ฎีกาที่ ๓๔๓๒/๒๕๓๖, ๑๖๒๕/๒๕๓๒, ๓๖๕/๒๕๓๒ แต่ถ้าผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือ คนไร้ความสามารถถึงแก่ความตายภายหลังศาลตั้งผู้แทนเฉพาะคดี และผู้แทนเฉพาะคดีฟ้องคดีไปแล้ว ผู้แทนเฉพาะคดีมีอำนาจดำเนินคดีต่อไปได้ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๙ วรรคสอง

100

ผู้แทนเฉพาะคดีที่ฟ้องแทนผู้เสียหาย จะมีอำนาจ
ว่าคดีแทนผู้เสียหายที่ตายลงต่อไปได้ตาม ป.วิ.อ.มาตรา
๒๙ นั้น หมายถึงกรณีที่ศาลได้ตั้งผู้แทนเฉพาะคดีของ
ผู้เสียหายไว้แล้วก่อนที่ผู้เสียหายตาย หาได้หมายรวมถึง
กรณีผู้เสียหายได้ตายไปก่อนที่ศาลจะตั้งผู้แทนเฉพาะคดี
ด้วยไม่ (ฎีกาที่ ๓๖๕/๒๕๓๒ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

เมื่อศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้แทนเฉพาะคดีแล้วจะ
ร้องขอให้พิจารณาใหม่ไม่ได้ ฎีกาที่ ๖๐๔๗/๒๕๓๑

101

บิดามารดาของผู้เยาว์ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน
มารดาเท่านั้นเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม เมื่อปรากฏว่า
มารดาหนีไปแล้ว ถือเป็นกรณีที่ผู้แทนโดยชอบธรรมไม่
สามารถทำหน้าที่ได้ จึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะตั้งผู้แทน
เฉพาะคดีได้ตามมาตรา ๖ การที่บิดาที่ไม่ชอบด้วย
กฎหมายฟ้องคดีอาญาแทนผู้เยาว์และศาลสั่งประทับ
ฟ้องไว้พิจารณา ถือได้โดยปริยายว่าศาลตั้งบิดาเป็น
ผู้แทนเฉพาะคดีแล้ว ฎีกาที่ ๒๙๕๘/๒๕๔๑

102

คำพิพากษาศาลฎีกาใหม่ที่น่าสนใจเกี่ยวกับ

มาตรา ๖

ข้อสอบเนติบัณฑิตสมัยที่ ๗๖ ข้อ ๒

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๓๖/๒๕๖๕

เด็กหญิง ข. ผู้เสียหาย เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้อง (บิดา) และผู้คัดค้าน (มารดา) ต่อมาผู้ร้อง (บิดา) และผู้คัดค้าน (มารดา) จดทะเบียนหย่า โดยมีข้อตกลงให้ผู้คัดค้าน (มารดา) เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองผู้เสียหาย ผู้เสียหายจึงอยู่ในความดูแลของผู้คัดค้าน (มารดา) ต่อมาผู้คัดค้าน (มารดา) จดทะเบียนสมรสกับจำเลย มีบุตรด้วยกัน ๑ คน และหลังพนักงานอัยการโจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ ผู้คัดค้าน (มารดา) จดทะเบียนหย่ากับจำเลย

เมื่อพนักงานอัยการโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานกระทำอนาจาร พยายามกระทำชำเรา และกระทำชำเราผู้เสียหาย ผู้เสียหายเท่านั้นเป็นบุคคลที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำ ความผิดฐานดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) ผู้คัดค้านจึงไม่ใช่ผู้เสียหายในคดีนี้

103

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๓๖/๒๕๖๕ (ต่อ)

อย่างไรก็ตาม ผู้คัดค้าน(มารดา) ในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมย่อมมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตาม ป. วิ.อ. มาตรา ๕ (๑) และมีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓ (๒)

ในคดีอาญาซึ่งผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์นั้น แม้ผู้แทนโดยชอบธรรมจะมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายดังกล่าวมาข้างต้น แต่หากปรากฏว่าผู้แทนโดยชอบธรรมมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เสียหาย ญาติของผู้นั้น หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องอาจร้องต่อศาลขอให้ตั้งเขาเป็นผู้แทนเฉพาะคดีก็ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง

ซึ่งการที่ศาลจะตั้งผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้แทนเฉพาะคดีตามบทบัญญัติดังกล่าวก็โดยคำนึงถึงประโยชน์เฉพาะตัวของผู้เสียหายเท่านั้น และหากศาลมีคำสั่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้แทนเฉพาะคดีแล้ว ผู้แทนโดยชอบธรรมก็ย่อมไม่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕ (๑) และไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการแทนผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓ (๒) อีกต่อไป

104

ประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม
เกี่ยวกับมาตรา ๒(๔), ๔, ๕, ๖

๑. ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้เสียหายมีอำนาจ
ยอมความแทนผู้เสียหายในความผิดฐานฉ้อโกงหรือไม่

105

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๒๖/๒๕๔๙ ตามหลักฐานบันทึกการรับเงินที่จำเลยได้
คดีใช้ให้แก่ฝ่ายผู้เสียหายทั้งสี่ปรากฏว่าในส่วนของผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ มีการลงชื่อ
โดยภริยาของผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ แม้จะเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็ไม่ใช่
บุคคลผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔, ๕ และ ๖ จึงไม่มีอำนาจ
ยอมความแทนผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓ (๕) บันทึกดังกล่าวไม่มี
ผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องในความผิดฐานฉ้อโกงที่จำเลยกระทำต่อผู้เสียหายที่
๑ และที่ ๒ ระบุไป คงมีผลเพียงให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ระบุไปเฉพาะ
แต่ความผิดข้อหาฉ้อโกงที่จำเลยกระทำต่อผู้เสียหายที่ ๓ และที่ ๔ เท่านั้น แต่อย่างไรก็
ตาม แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าจำเลยได้ชดเชยค่าเสียหายบางส่วนให้แก่ฝ่ายผู้เสียหายทั้ง
สี่แล้วก็ไม่ทำให้ความผิดฐานหลอกลวงผู้อื่นตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครอง
คนหางานฯ มาตรา ๙๑ ตรี ระบุตามไปด้วยแต่อย่างใด

106

๒. ผู้รับประกันภัยรถยนต์คันเกิดเหตุที่ถูกลักได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้รับประกันแล้ว จะยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ราคาารถโดยอ้างว่าเป็นผู้รับช่วงสิทธิของผู้เสียหายมาในคดีอาญาได้หรือไม่

107

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๐/๒๕๕๕ จำเลยลักรถยนต์ของผู้เสียหายที่ ๒ ในขณะที่อยู่ในความครอบครองของผู้เสียหายที่ ๑ ไป ผู้เสียหายทั้งสองจึงเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ และเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๔) มีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สินคือรถยนต์หรือราคารถยนต์ที่ผู้เสียหายสูญหายไป เนื่องจากการกระทำผิดคดี ผู้ร้อง (ผู้รับประกันภัยรถยนต์คันเกิดเหตุ) มิใช่ผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ของจำเลยโดยตรง เพียงแต่อ้างสิทธิในฐานะผู้รับประกันภัยรถยนต์ที่ถูกจำเลยลักไป ซึ่งได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ ๒ ผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยและใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาจากจำเลย

108

(ต่อ)

ดังนั้น ความเสียหายของผู้ร้องที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไป จึงเกิดขึ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญาประกันภัยมิใช่เกิดจากกระทำผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดของจำเลย สิทธิเรียกร้องความเสียหายของผู้ร้องจึงมิใช่เป็นการเรียกร้องในมูลละเมิดเช่นเดียวกันกับผู้เสียหายทั้งสอง

สิทธิของผู้เสียหายที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ เป็นสิทธิเฉพาะตัวโดยแท้ของผู้เสียหายหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนตามมาตรา ๔,๕ และ๖ ผู้เสียหายที่จะถือว่าเป็นเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๐ จึงหมายถึงเสียหายในคดีอาญาเท่านั้น เมื่อผู้ร้องมิได้เป็นคู่ความหรือผู้เสียหาย คำพิพากษาย่อมไม่มีผลผูกพันผู้ร้อง ผู้ร้องชอบจะไปฟ้องร้องเป็นคดีใหม่และไม่อาจเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เสียหายเป็นเจ้าหนี้ในคดีนี้ได้

109

๓. ลูกหนีนำโฉนดที่ดินไปมอบให้แก่เจ้าหนี้ยึดถือไว้เพื่อประกันหนี้เงินกู้ แล้วไปแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่ดินว่าโฉนดที่ดินสูญหายเพื่อไปขอออกใบแทนโฉนดที่ดิน แล้วจดทะเบียนโอนขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่น ดังนี้ เจ้าหนี้จะเป็นผู้เสียหายในความผิดฐานแจ้งความเท็จตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๗ หรือไม่

110

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๒๙/๒๕๕๖ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมว่าโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๘๓๖๖ ต้นฉบับสูญหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุจึงขอใบแทนโฉนดที่ดินอันเป็นความเท็จ จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าความจริงจำเลยนำโฉนดที่ดินไปมอบให้แก่โจทก์ยึดถือไว้เพื่อประกันหนี้เงินกู้ที่จำเลยกู้เงินโจทก์และจำเลยยังไม่ได้ชำระหนี้คืน ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗

111

(ต่อ)

ข้อเท็จจริงที่มีได้โต้เถียงกันในชั้นฎีกาฟังเป็นยุติว่า จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินโจทก์ โดยมอบโฉนดที่ดินให้แก่โจทก์ยึดถือไว้เป็นประกัน วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๐ จำเลยแจ้งต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมว่า โฉนดที่ดินสูญหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุและมีความประสงค์ขอออกใบแทนโฉนดที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกใบแทนโฉนดที่ดินให้วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จากนั้นวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ จำเลยจดทะเบียนโอนขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่น มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยในปัญหาข้อกฎหมายว่า โจทก์มิใช่ผู้เสียหายจึงไม่มีอำนาจฟ้องหรือไม่

112

(ต่อ)

เห็นว่านิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน โจทก์มีฐานะเป็นเพียงเจ้าหนี้สามัญของจำเลย การที่จำเลยมอบโฉนดที่ดินให้แก่โจทก์เพื่อยึดถือไว้เป็นประกันการกู้ยืมเงิน แม้ทำให้โจทก์มีสิทธิในอันที่จะยึดโฉนดที่ดินไว้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้จากจำเลยสิ้นเชิง แต่มิได้ก่อให้เกิดสิทธิแก่โจทก์ที่จะฟ้องบังคับเอาแก่ที่ดินหรือบังคับอย่างใด ๆ ต่อโฉนดที่ดินที่จำเลยวางเป็นประกันได้เลยไม่ว่าในทางใด โจทก์คงมีสิทธิฟ้องบังคับจำเลยได้ตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงินอย่างเจ้าหนี้สามัญเท่านั้น

113

(ต่อ)

ดังนี้ การที่จำเลยไปแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมว่าโฉนดที่ดินสูญหายไปเพื่อขอออกใบแทนโฉนดที่ดิน ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือไม่ ย่อมมิได้กระทบต่อสิทธิอย่างใด ๆ ของโจทก์ในอันที่จะบังคับชำระหนี้เอาแก่จำเลยตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน สิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญมีอยู่อย่างไรคงมีอยู่เพียงนั้น มิได้ลดน้อยถอยลงไป ทั้งในการแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่ดินโดยเฉพาะไม่เกี่ยวกับโจทก์ เพราะจำเลยมิได้กล่าวพาดพิงเจาะจงถึงโจทก์ ในอันจะถือว่าทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลย **โจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหาย** ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗

114

๔. ร่วมกันกรรโชกเอาเงินที่ถูกจำเลยยกออกมาจาก
นายจ้าง ลูกจ้างจะเป็นผู้เสียหายในความผิด
ฐานกรรโชกหรือไม่

115

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๘๗/๒๕๕๖ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๒ (๔) บัญญัติว่าผู้เสียหายหมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจาก
การกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนดังที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๔,๕ และ ๖ การที่ ส.ให้การต่อพนักงานสอบสวนในคดีความผิด
ฐานยกยอกทรัพย์ของนายจ้างว่าถูกจำเลยทั้งสองกับพวกร่วมกันกรรโชกเอาเงินที่ ส.
ยกยอกมาจากนายจ้างไป ๖๐๐,๐๐๐ บาท เพราะกลัวจำเลยทั้งสองกับพวกจะจับตัว
ส่งเจ้าพนักงานตำรวจนั้น การกระทำของจำเลยทั้งสองกับพวกดังกล่าวทำให้ ส.ได้รับ
ความเสียหายโดยตรงในความผิดฐานกรรโชกโดยไม่จำต้องคำนึงว่าเงินที่จำเลยทั้งสอง
กับพวกกรรโชกเอาไปนั้นจะยังเป็นของนายจ้างอยู่อีกหรือไม่

116

ส.จึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายและมีอำนาจร้องทุกข์ในความผิดฐานกรรโชกได้แม้ไม่ปรากฏในสำนวนว่า ส.ได้แจ้งความร้องทุกข์โดยตรง แต่ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์เป็นความผิดต่ออาญาแผ่นดินมิใช่ความผิดส่วนตัวที่ห้ามพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยเมื่อมีความอาญาต่อแผ่นดินเกิดหรืออ้างว่าหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหาย ตามที่ให้การดังกล่าวย่อมเป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าพนักงานตำรวจที่ต้องสืบสวนจับกุมและสอบสวนตาม วิ.อาญา มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๒๑ ไม่ว่าผู้เสียหายจะได้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตามต่อมาเมื่อจำเลยทั้งสองได้เข้ามาขอตัวต่อพนักงานสอบสวนในคดีนี้ มีการบันทึกการมอบตัวและแจ้งข้อกล่าวหาระบุ ส.เป็นผู้กล่าวหา จำเลยทั้งสองร่วมกับพวกกรรโชกทรัพย์ พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสิทธิต่างๆตามที่กฎหมายกำหนดให้จำเลยทั้งสองทราบ พนักงานสอบสวนคดีนี้ย่อมมีอำนาจสอบสวนในความผิดนี้ได้ การสอบสวนความผิดคดีนี้จึงชอบด้วยกฎหมาย

117